

Jak zwiększyć potencjał retencyjny dolin rzecznych?

Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych

Ilona Biedroń, Sylwia Horska Schwarz
Multiconsult Polska

Wzmacnianie odporności na zmiany klimatu poprzez wykorzystanie potencjału małej retencji i środowiska przyrodniczego w skali lokalnej i regionalnej

Konferencja Wrocław 14.11.2019

Projekt pn. „Współdziałanie środowisk na rzecz adaptacyjności do zmian klimatycznych poprzez małą retencję i ochronę bioróżnorodności” współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Renaturyzacja wód powierzchniowych

Polega na przywracaniu naturalnej różnorodności hydromorfologicznej cieków i jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych, przywracanie ciągłości cieków (zarówno dla organizmów wodnych jak i dla transportu rumowiska), oraz przywracanie naturalnych procesów kształtujących cieki i jeziora.

Jest częścią renaturyzacji zlewni, obejmującej także odtwarzanie mokradeł, ograniczenie uszczelnień powierzchni terenu, normalizację stosunków wodnych w zlewni, retencję krajobrazową i leśną.

Jest niezbędna w adaptacji sektora gospodarki wodnej i ekosystemów wodnych i od wód zależnych do zmian klimatu; poprzez poprawę retencji korytowej, dolinnej oraz normalizację stosunków wodnych w zlewni, ogranicza się ryzyko powodziowe i minimalizuje skutki suszy.

Redukuje koszty prowadzenia prac utrzymaniowych.

Wpływa korzystnie na walory krajobrazowe, tworzy atrakcyjne pożądane społecznie miejsca dla turystyki i rekreacji.

Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych (KPRWP)

Opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych jest jednym z działań ujętych w aktualizacji planów gospodarowania wodami (aPGW).

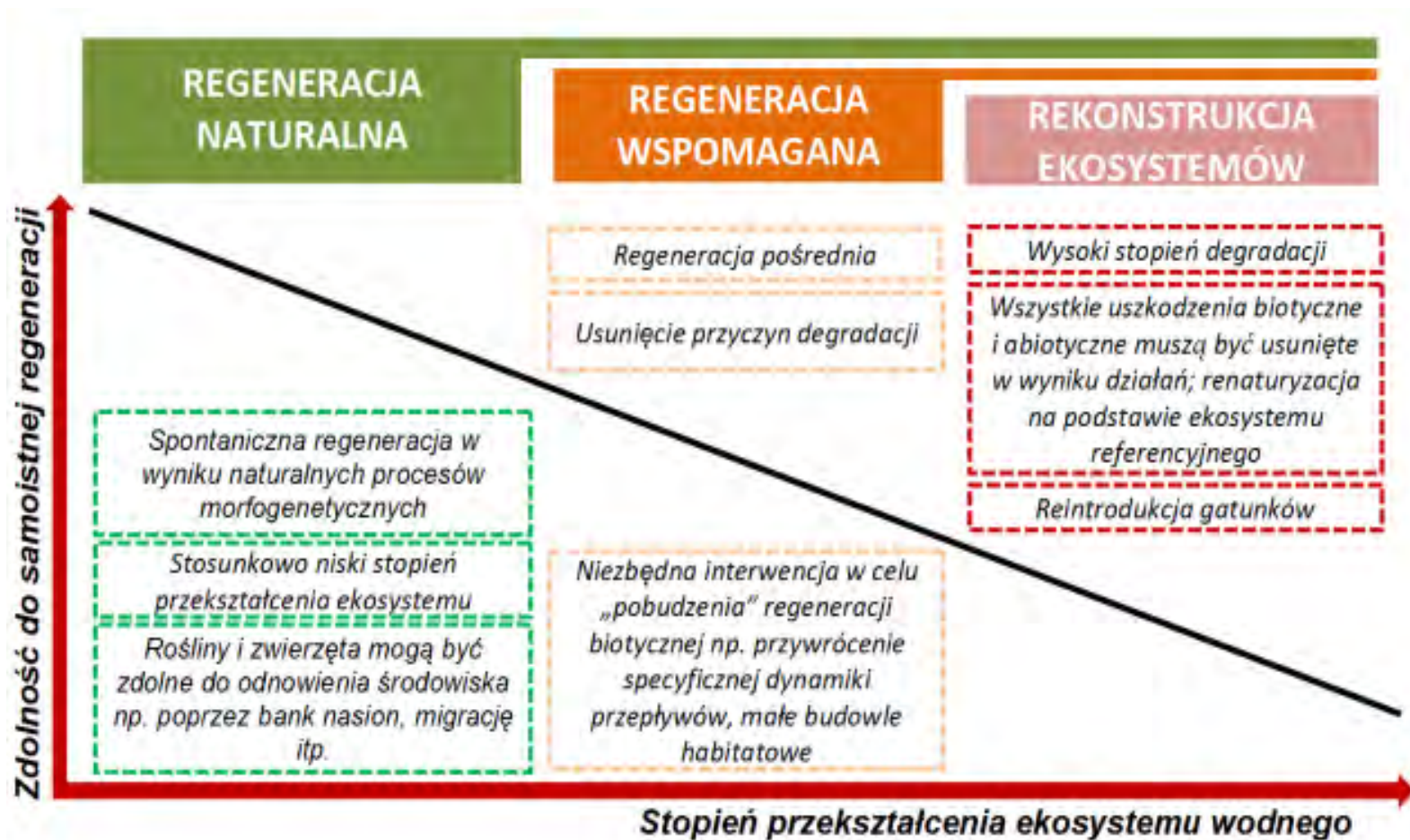
Głównym celem programu jest zaproponowanie obszarów priorytetowych, wraz z przypisanymi dla nich działaniami renaturyzacyjnymi, które powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności, biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe i ekonomiczne. Działanie te zostaną przeanalizowane w celu ewentualnego uwzględnienia podczas II aPGW na obszarach dorzeczy w 2021 roku.

Opracowanie KPRWP Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie powierzyły spółce Multiconsult Polska, której zespół ekspertów, mając na uwadze własne doświadczenie praktyczne i teoretyczne w zakresie renaturyzacji wód (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych), zaproponował wielowymiarową analizę możliwości oraz metod przeprowadzenia renaturyzacji wód w Polsce.

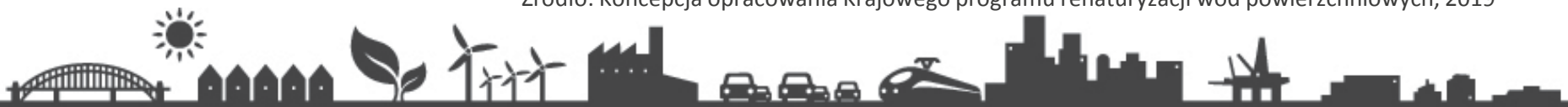
Zakończenie prac nad programem planowane jest w I kwartale 2020 r.

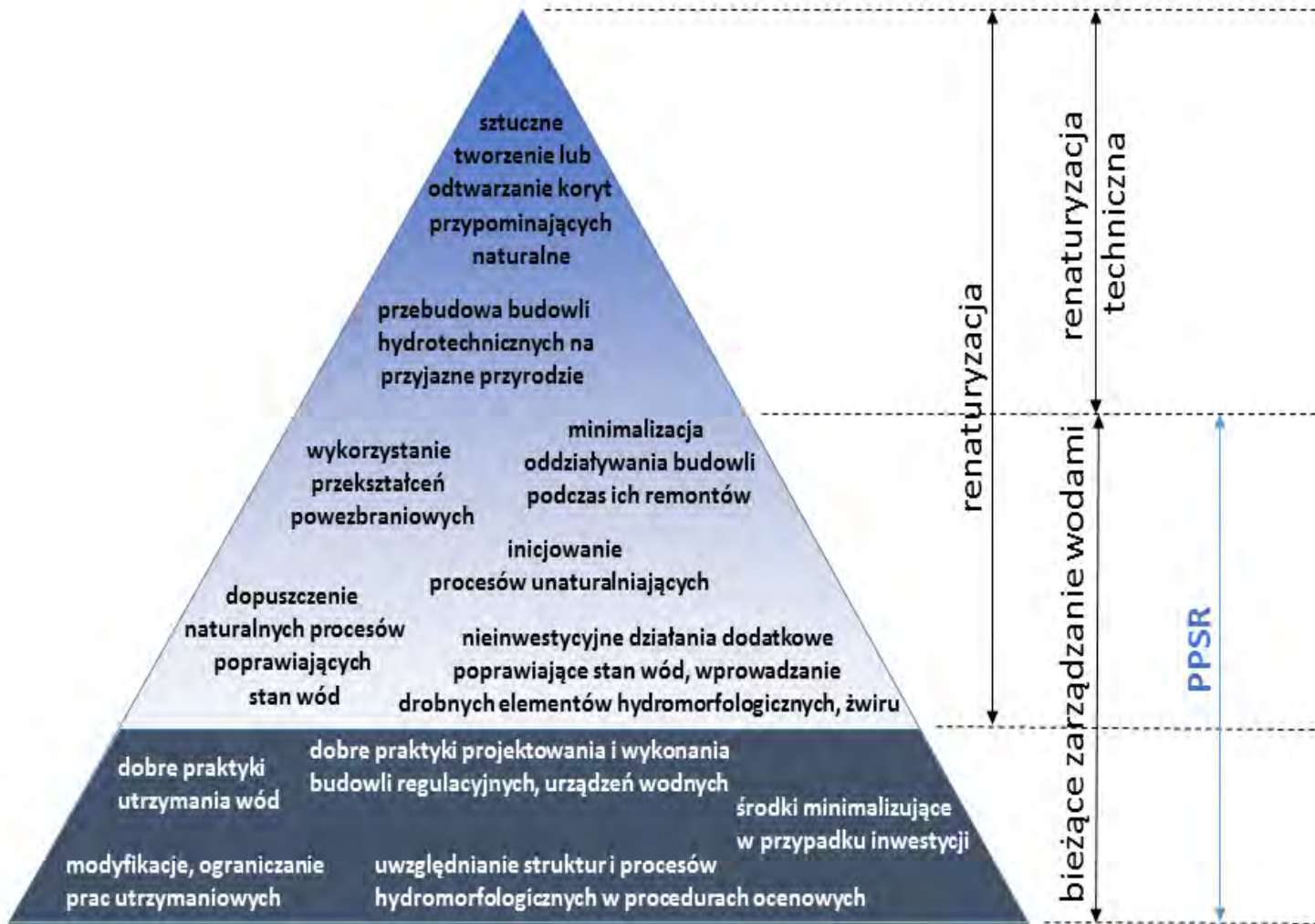
Schemat strategii renaturyzacji wód powierzchniowych

Źródło: Koncepcja opracowania Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych, 2019

Piramida sposobów renaturyzacji cieków

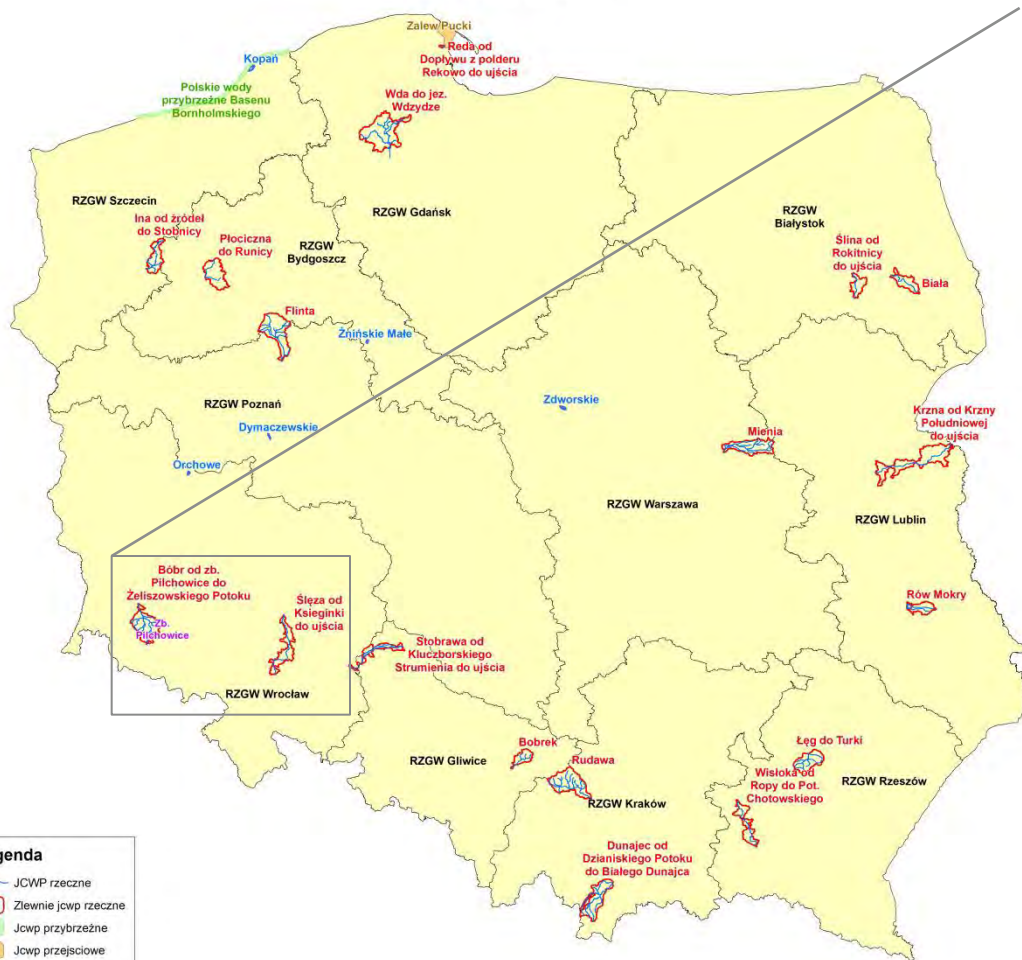

Źródło: Koncepcja opracowania Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych, 2019

Badania pilotażowe w KPRWP

Pilotażowe JCWP

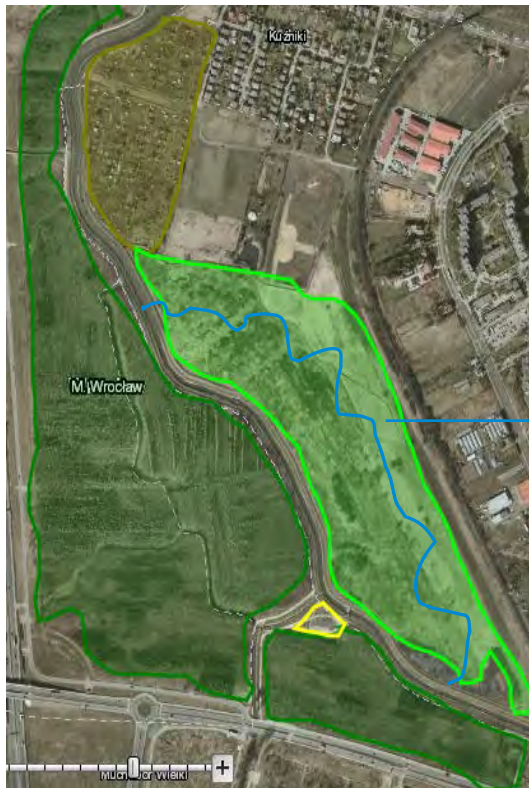
- Legenda**
- JCWP rzeczne
 - Zlewnie jcwp rzeczne
 - Jcwp przybrzeżne
 - Jcwp przejściowe
 - Jcwp jeziorne
 - JCWP zbiornikowe
 - Granice RZGW

Źródło: Koncepcja opracowania Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych, 2019

Dlaczego Ślęzę objęto pilotażem?

- Zły stan hydromorfologiczny całej JCWP i odcinka badanego.
- Teren atrakcyjny i intensywnie użytkowany przez mieszkańców wrocławskich osiedli do spacerów i rekreacji.

Park Tysiąclecia

Śleza

- przekształcenia hydromorfologiczne

20 budowli (obiektów piętrzących) silnie oddziałujących na środowisko w JCWP.
Skutek: przerwanie ciągłości biologicznej i istotny wpływ na warunki przepływu wód.

Śleza

- przekształcenia hydromorfologiczne

Obustronne obwałowanie rzeki

Skutek: Obniżenie potencjału retencyjny doliny (wąskie międzywale) i pogorszenie stanu ekosystemów od wód zależnych (park miejski)

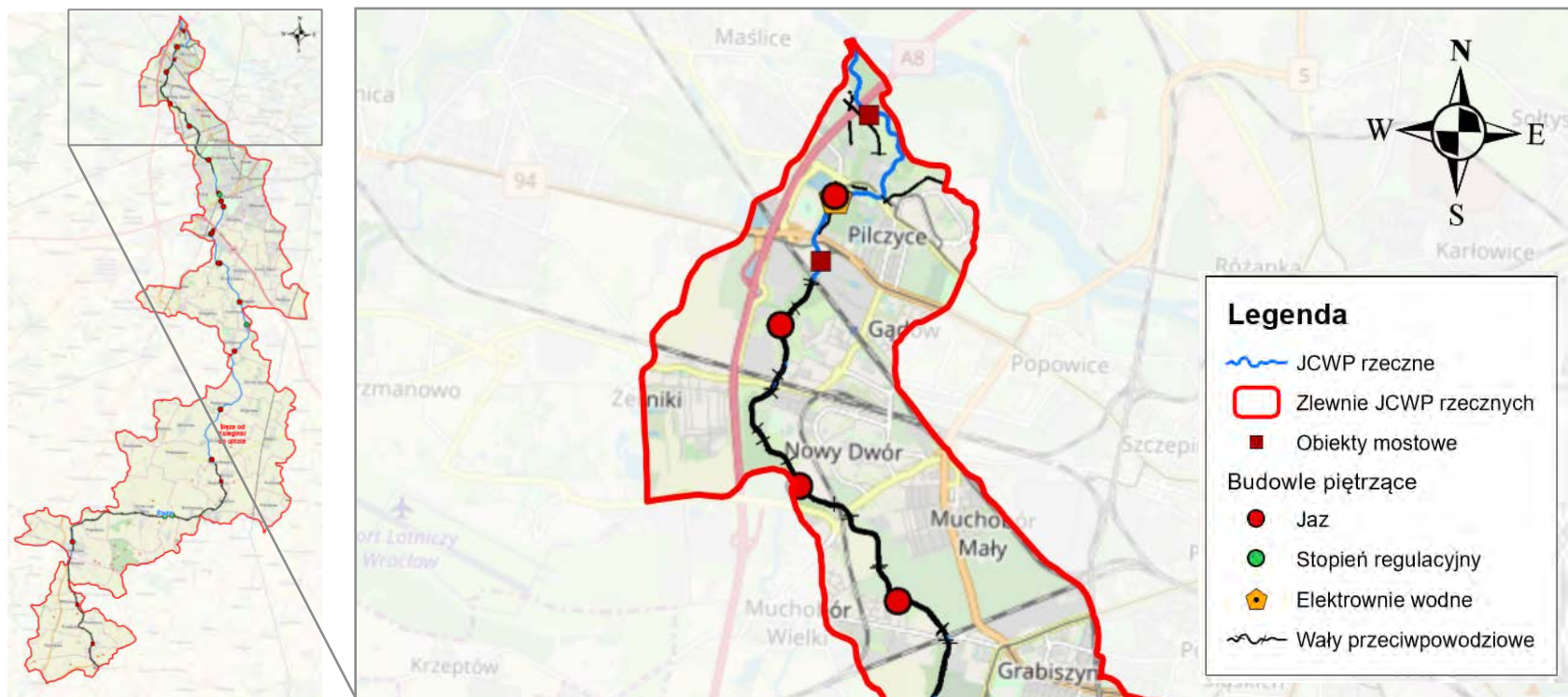

Śleza

- przekształcenia hydromorfologiczne

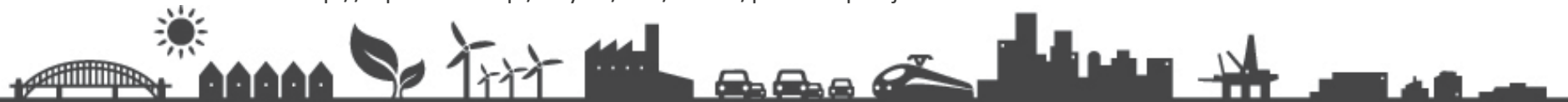
Wyprostowanie koryta i udrażnianie koryta ramach prowadzenia wieloletnich prac utrzymaniowych.

Skutek: nadmiernie pogłębione koryto i degradacja naturalnych form korytowych.

Ślęza – kierunki poprawy

- Duży potencjał renaturyzacji – szeroka, niezabudowana strefa dna doliny, tereny rekreacyjne, park o charakterze leśnym, tereny zielone, ścieki spacerowe, starorzecza.
- Dialog z miastem w zakresie poszerzenia terenu zalewowego.
- Oddanie rzeki mieszkańcom bez podniesienia zagrożenia powodziowego:
 - podniesienie zdolności retencyjnych koryta i doliny rzeki – minimalizacja skutków powodzi i suszy w mieście;
 - ważny element edukacji społecznej w zakresie adaptacji do zmian klimatu na terenie miasta.

Dziękuję za uwagę!

Ilona Biedroń

Multiconsult Polska

ilona.biedron@multiconsultgroup.com

<https://multiconsult-polska.com>

